

13/6-03
Dagens Industri DEBATT

2004-08-22

gäreta Candy, debatt@di.se (hela texten i meddelandet, ej endast bilaga) Telefon 08-736 56 87 Fax 08-736 58 15

Försäkring behöver mer konkurrens – inte mindre

Genomför inte den föråldrade försäkringslag som justitiedepartementet just har presenterat, vädjar professor Ulf Bernitz.

Förslaget har tagits fram helt vid sidan av den snabba utvecklingen inom EU. Det verkar vara skrivet för den tidigare homogena försäkringsmarknaden, inte för dagens många olika försäkringsaktörer. Lagen riskerar att stoppa utländsk konkurrens.

Justitiedepartementet har tagit fram ett mycket detaljerat lagförslag om försäkringsavtal som täcker både person- och skadeförsäkringar, både till konsumenter och företag.

Departementet har i dagarna lämnat förslaget till Lagrådet och avser att lägga fram det som proposition.

Lagen utgår dock från svensk försäkringsmarknad som den såg ut för 10-15 år sedan. Framför allt tycks den ha tagits fram utan närmare kontakt med den snabba utvecklingen inom EU.

Försäkringar utgör med EU:s synsätt en del av den vidare sektorn finansiella tjänster. Här pågår ett mycket målmedvetet arbete med att bygga upp en inre marknad med konkurrens över gränserna på grundval av ett gemensamt regelverk.

Bara för några månader sedan beslöt man principerna i den grundläggande Lamfaloussy-rapporten (om den gemensamma

”En egendomlig omständighet är justitiedepartementets slutna, interna handläggning av lagstiftningsfrågan.”

samma inre marknaden för finansiella tjänster) ska genomföras även på försäkringsområdet.

Som Daniel Barr nyligen belyst i DI är det inom EU man kan lösa frågan om bättre skydd för livförsäkringsparandet.

Utredningsuppdraget om personförsäkringslag lämnades 1986 och om skade

försäkringslag 1989. När nu departementet är färdigt år 2003 visar det sig att lagförslaget är nästan detsamma som ett första förslag som togs fram 1993! Det är som om tiden hade stått stilla.

För 10-15 år sedan var produkterna på den svenska försäkringsmarknaden i hög grad likartade, och branschen var hopflätad av konkurrensbegränsande överenskomelser. Utländsk etablering var så hårt reglerad att den nästan var förbjuden, och försäkringsmäklare var förbjudna in på 1990-talet.

Det är för den marknaden den nya försäkringslagen i realiteten är skriven.

Den nya lagen borde i första hand ha lagts till rätta för nya aktörer och ett mer rikhaltigt produktutbud, så vi får större konkurrens på marknaden.

Redan i dag upphandlar försäkringsmäklare lämpliga försäkringslösningar utomlands och förhandlar om priser. Den möjligheten har också småföretagare och konsumenter genom sina organisationer och olika föreningar (villaägare, båtklubbar, idrottsföreningar et cetera). I lagförslaget saknar man detta perspektiv.

En egendomlig omständighet är justitiedepartementets slutna, interna handläggning av lagstiftningsfrågan under en mängd av år. I jämförelse framstår EU-kommissionen som ett mönster av öppenhet med alla sina rapporter, hearings, referensgrupper med mera.

En annan egendomlighet är den bristande koordineringen inom regeringskansliet. Till för några år sedan innehöll lagen om försäkringsrörelse en så kallad skälighetsprincip, som gjorde det möjligt för Finansinspektionen att ingripa mot otillfredsställande villkor eller premier.

Den lagen hanteras av finansdepartementet. Skälighetsprincipen togs bort; markna-

den och konkurrensen ansågs klara sådana problem.

Justitiedepartementet vill nu i stället införa en omfattande detaljlagstiftning om försäkringsvillkoren, delvis med tvingande regler. Åtgärderna går inte ihop!

Justitiedepartementet förefaller vidare inte ha gjort några egentliga kostnadsberäkningar. Att ny lagstiftning inte kostar något är dock en förlegad syn. Försäkringsbranschen räknar med mycket stora omställningskostnader för villkorsförändringar, utbildningsinsatser et cetera.

Det är inte rimligt att införa ett stort lagverk som de flesta bedömare anser klart föråldrat från början. Väl på plats lär det i huvudsak förbli gällande under många år.

Blir resultatet av den nya lagen ett minskat intresse bland utländska försäkringsbolag att etablera sig och konkurrera på den svenska marknaden, kan det i längden leda till stora förluster för svenska företag och konsumenter.

Låt nya kvalificerade krafter göra en utvärdering av var det egentliga lagstiftningsbehov finns i nuläget och inför framtiden! På grundval av vad man då kommer fram till kan man genomföra en bantad lagstiftning. Sannolikt blir det i så fall främst fråga om personförsäkringar.

Ulf Bernitz
professor i Europarätt vid Stockholms universitet

TIDIGARE INLÄGG

Utan ändringar på EU-nivå går det inte att åstadkomma några reella förbättringar för livförsäkringspararna, skrev Daniel Barr, chefsanalytiker på Sjunde AP-fonden, tidigare biträdande avdelningschef på finansdepartementets finansmarknadsavdelning, den 6/5.